

**Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
Štátny pedagogický ústav Bratislava**

Vzdelávací program pre hluchoslepé deti

ISCED 0 predprimárne vzdelávanie

**Vzdelávací program ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu
schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.**

OBSAH

Úvod	3
1. Ciele výchovy a vzdelávania	3
2. Stupeň vzdelania	4
3. Profil absolventa – vzdelanostný model absolventa predprimárneho stupňa	4
4. Vzdelávacie oblasti	6
5. Charakteristika a organizácia predprimárneho vzdelávania	7
6. Vzdelávacie štandardy	8
7. Vyučovací jazyk	15
8. Organizačné usporiadanie denných činností v materskej škole	15
9. Organizačná forma predprimárneho vzdelávania	16
10. Personálne zabezpečenie predprimárneho vzdelávania	17
11. Materiálno-technické a priestorové zabezpečenie	18
12. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	19
13. Zásady a podmienky na vypracovanie školských vzdelávacích programov	20

Úvod

Výchova a vzdelávanie hluchoslepých detí v predškolskom veku, sa uskutočňuje podľa § 94 ods. (2), písm. h) zákona č. 245 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) .

Vzdelávací program pre hluchoslepé deti v predškolskom veku vychádza so vzdelávacieho programu pre deti a žiakov hluchoslepých, podľa § 94 ods.(2), písm. h). zákona č.245/2008 Z.z. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o deti s kombinovaným poškodením zraku a sluchu, ku ktorému sa pridružuje mentálne a telesné postihnutie, čím vzniká postihnutie viacnásobné.

Tento vzdelávací program je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie.

Do špeciálnych materských škôl pre hluchoslepé deti, sa prijímajú deti so zdravotným znevýhodnením podľa vyhlášky 322 MŠ SR o špeciálnych školách, podľa § 7, ods. (1) až (4) a to:

- deti s totálnou hluchotou a slepotou
- deti s totálnou hluchotou a zvyškami zraku
- deti s totálnou slepotou a zvyškami sluchu
- deti so zvyškami zraku a sluchu

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Cieľom výchovy a vzdelávania hluchoslepých detí, je ich socializácia v podmienkach reálneho života s najvyššou možnou mierou adaptácie s ohľadom na druh, typ a stupeň postihnutia.

Cieľom predprimárneho vzdelávania hluchoslepých detí, je zabezpečiť ich komplexný rozvoj v súlade s ich obmedzenými možnosťami a osobitosťami danými zmyslovým a pridruženým mentálnym postihnutím.

Predprimárne vzdelávanie hluchoslepých detí, pri plnení svojich cieľov rešpektuje jedinečnosť každého dieťaťa.

Ciele predprimárneho vzdelávania hluchoslepých detí sú

- rozvíjať cieľavedome tie schopnosti, ktoré vývinovo zaostávajú v psychomotorickej, poznávacej, emocionálnej a sociálnej oblasti,
- rozvíjať komunikačnú bázu za využitia všetkých dostupných komunikačných foriem,
- rozvíjať zručnosti hlavne v oblasti motoriky a hmatu, aj prostredníctvom rehabilitačnej starostlivosti,
- vytvoriť podmienky na plynulú adaptáciu na nové prostredie (pri vstupe do materskej školy),
- naplniť potrebu sociálneho kontaktu dieťaťa s rovesníkmi,
- umožniť dieťaťu sebarealizáciu prostredníctvom hrových aktivít,
- rozvíjať samostatnosť dieťaťa, posilňovať jeho sebadôveru a sebadomie,
- vytvárať základy sociálnych kompetencií a ich využitie v reálnom živote,
- pripraviť hluchoslepé dieťa na plynulý prechod do 1. ročníka špeciálnej základnej školy podobného zamerania,
- odstraňovať druhotné problémy (nežiadúce alebo neadekvátne prejavy správania),
- rozvíjať komunikačné schopnosti detí v spolupráci s vyučujúcimi v individuálnej logopedickej intervencii v špeciálnej základnej škole,

- utvárať základy prosociálneho a environmentálneho cítenia.

2. Stupeň vzdelania

Predprimárne vzdelávanie (ISCED 0).

Predprimárne vzdelanie získa hluchoslepé dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v špeciálnej materskej škole.

3. Profil absolventa

Absolvent predprimárneho vzdelania v špeciálnej materskej škole má osvojené:

- hygienické a sebaobslužné návyky (vzhľadom na druh a stupeň zmyslového a pridruženého mentálneho postihnutia),
- poznatky a schopnosti primerane svojim potencialitám,
- základy sociálno-emocionálnych schopností (vzhľadom na druh a stupeň zmyslového a pridruženého mentálneho postihnutia),

Absolvent predprimárneho vzdelania je pripravený na vstup do primárneho vzdelávania v špeciálnej základnej škole .

Elementárne kompetencie (spôsobilosti) hluchoslepeho dieťaťa predškolského veku

Súbor kompetencií slúži pre učiteľov, aby vedeli, kam majú smerovať svoje pedagogické pôsobenie prostredníctvom cieľavedomej, zmysluplnej a rozvojových možností detí primeranej výchovno-vzdelávacej činnosti.

V špeciálnej materskej škole sa u hluchoslepých detí rozvíjajú len elementárne kompetencie. Vzhľadom na odlišnosti vo vývine a schopnosti ovplyvnené hluchoslepotou je potrebné nasledovné kompetencie chápať relatívne.

<p>1. Psychomotorické, zmyslové a orientačné kompetencie (spôsobilosti)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – v maximálnej miere využíva zdravé zmysly a kompenzuje poškodené zmysly, – rozlišuje zvuky z reálneho života, – rozlišuje rôzne chute a vône, – orientuje sa na vlastnom tele, – s minimálnou pomocou sa orientuje a pohybuje v známom prostredí, – orientuje sa podľa základných orientačných pojmov ako napr. nad, pod, za, pred, hore, dolu... – orientuje sa s pomocou v časovom režime dňa, týždňa, roka, – ovláda pohybový aparát a telesné funkcie, – prejavuje túžbu a ochotu pohybovať sa, – ovláda základné lokomočné pohyby, – používa osvojené spôsoby pohybových činností v nových, neznámych, problémových situáciách, – oboznamuje sa s metódou treilingu,. – využíva globálnu motoriku prekonávaním prírodných a umelých prekážok, – oboznamuje sa s chôdzou so sprievodcom, – oboznamuje sa s rôznymi druhmi úchopov (dlaňový, kliešťový, pinzetový) a snaží sa ich využívať pri
---	---

	<p>rôznych manipulačných činnostiach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – oboznamuje sa s konštruktívnymi a deštruktívnymi manipulačnými činnosťami s rôznymi druhmi stavebníc, – prejavuje grafomotorické zručnosti (s prihliadnutím na druh a stupeň zmyslového, telesného a mentálneho postihnutia),
2.Osobnostné (intrapersonálne) kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> – uvedomuje si vlastnú identitu, – pozná niektoré údaje o sebe (vlastné meno, vlastný posunok, pohlavie), – prejavuje v správaní vzťah k sebe a k iným, – vyjadruje svoje pocity, – presadzuje sa v aktivitách, – zaujíma sa o dianie v rodine, v materskej škole a v bezprostrednom okolí
3. Sociálne (interpersonálne) kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> – správa sa empaticky k svojmu okoliu, – hrá sa a pracuje vo dvojici, v skupine, kolektíve, – zotrva v hre a inej činnosti a dokončí ju, – nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými, – rozlišuje známe a neznáme osoby, – rieši konflikty s pomocou dospelých, – pomáha druhým s pomocou dospelého, – prejavuje ohľaduplnosť k svojmu prostrediu
4. Komunikačné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> – využíva prvky alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK), – počúva informácie z rôznych médií, – vie sa dorozumieť v rámci svojich možností primerane stupňu postihnutia, – vie reagovať na svoje meno, posunok, – vie vyjadrovať súhlas, nesúhlas, – vie prijímať a odovzdávať informácie (má v rámci možností rozvinutú receptívnu i expresívnu zložku komunikácie, – volí primeraný spôsob komunikácie vzhľadom na situáciu
5. Kognitívne kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> – rieši s pomocou učiteľa problémy v osobnej a spoločenskej rovine, – rieši samostatne aj s pomocou učiteľa jednoduché problémové úlohy, – chápe a plní jednoduché príkazy, – uplatňuje v hre a v rôznych situáciách pamäť
a) Základy riešenia problémov	<ul style="list-style-type: none"> – rieši samostatne aj s pomocou učiteľa jednoduché problémové úlohy, – chápe a plní jednoduché príkazy, – uplatňuje v hre a v rôznych situáciách pamäť
b) Základy kritického myslenia	<ul style="list-style-type: none"> – porovnáva podobnosti a rozdiely predmetov, osôb, – hodnotí spontánne a samostatne, s pomocou učiteľa vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé na veciach, osobách,
c) Základy tvorivého myslenia	<ul style="list-style-type: none"> – objavuje a nachádza funkčnosť vecí, uvedomuje si ich zmeny, – učí sa riešiť úlohy pokusom a omylom alebo podľa

	zadávaných inštrukcií
6. Učebné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> – prejavuje zvedavosť a spontánny záujem o spoznávanie nového, – využíva primerané pojmy, znaky a symboly, posunky, – pozoruje, opakuje, precvičuje, napodobňuje, – aplikuje v hre, v rôznych aktivitách a situáciách získané poznatky a skúsenosti, – učí sa pod učiteľovým vedením, – vyvíja vôľové úsilie v hre a inej činnosti, – prekonáva prekážky v učení, – prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovom učení, – hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, – učí sa pracovať s hračkami, knihou, učebnými pomôckami, – sústreď sa primerane dlhý čas na hru a na zámernú riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť
7. Informačné kompetencie	<ul style="list-style-type: none"> – využíva rôzne zdroje získavania informácií prostredníctvom sledovania iných osôb, z detských kníh, časopisov, informačno-komunikačných technológií, z rôznych médií

4. Vzdelávacie oblasti

Hlavnou myšlienkou programu pre hluchoslepé deti je:

- podporovať komplexný osobnostný rozvoj,
- aktivizovať a motivovať rozvoj psychomotoriky, poznania, emocionality a sociability,
- rozvíjať tvorivosť a predstavy v každodenných aktivitách,
- pomôcť hluchoslepému dieťaťu formovať vlastnú jedinečnosť a životné kompetencie (spôsobilosti).

Program je integrovaný do štyroch tematických okruhov **Ja som, Ľudia, Príroda, Kultúra**.

Charakteristika tematických okruhov

Z obsahového hľadiska sú tematické okruhy zamerané:

Ja som – na rozvíjanie osobnostných kompetencií, zmyslov, vzťahu hluchoslepeho dieťaťa k rodine a okoliu, na sebaopoznanie, sebaaprezentáciu, na sociálne, emocionálne, motorické a kognitívne vnímanie života dieťaťa.

Ľudia – na rozvíjanie sociálnych skúseností a vzťahu ku spoločenstvu ľudí, kontakty s ďalšími skupinami ľudí, na oboznamovanie sa s pracovnými a inými aktivitami ľudí, na rozvíjanie predstáv o miestach, kde ľudia žijú a tvoria, o prostrediach, v ktorých sa nachádzajú.

Príroda – na rozvíjanie poznania elementárnych zákonitostí života na zemi, prírodných javov, živých a neživých predmetov, na vytváranie pohľadu na svet prírody a vzťahu k prírode.

Kultúra – na rozvíjanie rozvoja vnímania a uplatňovania hudobnej, literárnej a výtvarnej kultúry.

Tematické okruhy sa vzájomne prelínajú a dopĺňajú. Plnia sa integrovane.

Každý tematický okruh zahŕňa tri vzdelávacie oblasti rozvoja osobnosti hluchoslepeho dieťaťa:

1. perceptuálno-motorickú (zameranú na rozvoj hrubej motoriky s prvkami priestorovej orientácie a zmyslovú výchovu s prvkami fyzioterapie a rehabilitácie ako aj na rozvoj jemnej motoriky s prvkami arteterapie),
2. kognitívnu,
3. sociálno-emocionálnu.

Vzdelávacie oblasti v sebe zároveň v rôznej miere zahŕňajú podoblasti – pohybovú, zmyslovú, matematicko-logickú, komunikačnú, informačnú, etickú, umelecko-expresívnu (hudobnú s prvkami muzikoterapie, výtvarnú, literárnu), pracovnú výchovu, ako aj prierezové témy – osobnostný a sociálny rozvoj, ochranu života a zdravia, dopravnú výchovu – výchovu k bezpečnosti v cestnej premávke, environmentálnu a multikultúrnu výchovu ako aj výchovu k tvorivosti.

Obsah výchovy a vzdelávania sa rozpracúva na podmienky špeciálnej materskej školy v školskom vzdelávacom programe. Na základe poznania aktuálnych zručností a schopností hluchoslepeho dieťaťa, sa konkretizuje v plánoch výchovno-vzdelávacej činnosti.

Program rešpektuje:

- rodinu dieťaťa alebo iné sociálne prostredie,
- vývinové zvláštnosti a osobitosti hluchoslepých detí predškolského veku,
- individuálne potreby, schopnosti, postoje,
- špeciálne ciele, formy, úlohy, metódy, zásady a pomôcky na rozvoj kompetencií hluchoslepých detí,
- vzájomné integrované prepájanie tematických okruhov a vzdelávacích oblastí rozvoja osobnosti,
- hrový charakter pedagogického procesu
- individuálny prístup k rozvíjaniu komunikácie za použitia širokého spektra komunikačných foriem a prvkov AAK.

5. Charakteristika a organizácia predprimárneho vzdelávania

Hluchoslepe deti môžu byť vzdelávané

- a) v špeciálnych materských školách,
- b) v špeciálnych triedach pre deti hluchoslepe v materskej škole,
- c) vzhľadom na viacnásobné postihnutie hluchoslepých detí, nie je možné uplatňovať prvky integrácie v triedach materskej školy spolu s inými deťmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94, ods.1, zákona č.245/2008 Z.z. V ojedinelých prípadoch je možné uvažovať o adaptácii (chránené dielne). Časť hluchoslepých detí vyžaduje celoživotnú starostlivosť zo strany intaktných jedincov.

a) špeciálna materská škola

Špeciálna materská škola podporuje osobnostný rozvoj detí v oblasti sociálno-emocionálnej, telesnej, morálnej, estetickej, rozvíja kognitívne schopnosti, sebaobslužné, kultúrne, hygienické návyky, utvára predpoklady na ďalšie vzdelávanie v špeciálnej základnej škole. Pripravuje na život v intaktnej spoločnosti v súlade s individuálnymi možnosťami a osobnosťami danými zmyslovým a pridruženým mentálnym postihnutím detí. Zvláštnu pozornosť je potrebné venovať rozvíjaniu komunikačných zručností.

Na predprimárne vzdelávanie v špeciálnej materskej škole sa prijímajú deti od troch do šiestich rokov a deti s odloženou povinnou školskou dochádzkou.

Špeciálnu materskú školu pre hluchoslepé deti, možno zriadiť pre najmenej desať detí; zrušiť ju možno, ak klesne počet detí pod osem. V odôvodnených prípadoch, najmä z dôvodu dostupnosti, ju možno so súhlasom zriaďovateľa ponechať zriadenú aj s menším počtom detí, najmenej však s počtom štyri.

Špeciálna materská škola pre hluchoslepé deti sa vnútorne člení na homogénne triedy detí s duálnym zmyslovým postihnutím, s pridruženým telesným a mentálnym postihnutím rôzneho stupňa.

Špeciálna materská škola môže organizovať výlety, exkurzie, divadelné predstavenia a ďalšie aktivity len s informovaným súhlasom zákonného zástupcu.

b) špeciálne triedy v materskej škole

Trieda sa zriaďuje najmenej pre štyri deti, najvyšší počet detí je osem. Riaditeľ školy môže povoliť prekročenie najvyššieho počtu žiakov v triede najviac o dvoch.

6. Vzdelávacie štandardy

Výkony hluchoslepých detí v predprimárnom vzdelávaní, sú individuálne limitované samotným postihnutím.

Obsah vzdelávania rešpektuje vývinové danosti, možno ho chápať ako záväzok pre učiteľa. Obsahuje základný rozsah učiva, ktoré má dieťa zvládnuť prostredníctvom špeciálnych metód a prostriedkov. Služí na rozvíjanie elementárnych zručností a schopností hluchoslepých detí predškolského veku.

Špecifické ciele sú koncipované ako *cieľová predpokladaná požiadavka*, ktorú by mali hluchoslepé deti dosiahnuť na konci predškolského veku.

Na ich dosiahnutie sa využívajú rôzne špeciálne metódy a prostriedky, určené práve tejto skupine postihnutých detí:

Trailing Kĺzavá prstová technika Pri využití trailingu sa nevidiaci pohybuje popri stene, ktorej sa dotýka chrbtom ruky, čím kontroluje jej smer a identifikuje prípadné odbočenia, dvere, okná a p. Je to spôsob pohybu v priestore, v interiéri či exteriéri, pomocou predpaženia, stranou malíčka alebo končekmi prstov jedinec hmatá stenu.

Augmentatívna a alternatívna komunikácia (AAK) je multimodálny spôsob komunikácie. Je to systém klinickej praxe, ktorá sa pokúša na určitú dobu alebo trvale kompenzovať prejavy, poruchy, alebo postihnutia u osôb so závažným postihnutím reči, jazyka a písania) Možno ju definovať ako určitý prístup k osobám s ťažkým telesným, mentálnym či kombinovaným postihnutím. Využíva všetky metódy a formy dorozumievania, ktoré nahrádzujú alebo dopĺňujú hovorenú alebo písanú reč (posunky, gestá, grafické znaky, prstovú abecedu, elektronické systémy. MAKATON, Bliss a pod.)

Augmentatívna komunikácia: dopĺňujúca, rozširujúca, podporujúca komunikácia existujúcej, ale pre bežné dorozumievanie nedostatatočnej komunikácie,

Alternatívna komunikácia: náhradná komunikácia, náhrada hovorenej reči.

6.1 Obsah a špecifické ciele v tematickom okruhu JA SOM

Perceptuálno-motorická oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
<p>Svalové napätie a dýchanie. Uplatnenie lateralitu v pohybe. Hrubá motorika. Rovnováha. Orientácia v priestore. Základné lokomočné pohyby (chôdza, beh, skok, lezenie, hádzanie a chytanie). Základné polohy, postoje a pohyby (stoj, sed, ľah, kľak, atď.). Manipulácia s náčiním. Pohyb na náradí. Pravidlá, rešpektovanie a spolupráca. Pohyb ako prostriedok upevňovania zdravia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – kontrolovať pri pohybe dýchanie, – zvládnuť uvoľnenie organizmu, – prejaviť v rôznych pohybových činnostiach vlastnú lateralitu, – vedieť udržať rovnováhu, – snažiť sa o samostatný pohyb, – orientovať sa v priestore (vo vzťahu k vlastnej osobe), – ovládať základné lokomočné pohyby, – napodobňovať základné polohy, postoje a pohyby, – napodobňovať pohyb v rôznych podmienkach (s náčiním, na náradí) – manipulovať s rôznymi predmetmi, náčiním (rukami, nohami, zdvíhať, nosiť, podávať, gúľať, pohadzovať, odrážať, kopať), – dodržiavať zvolené pravidlá, spolupracovať, rešpektovať ostatných, – odstraňovať mimovoľné pohyby a stimulovať jednotlivé svalové skupiny – zvládnuť s pomocou základy trailingu
<p>Pracovné návyky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zvládnuť s pomocou sebaobslužné činnosti (obliekať sa, obúvať sa, umývať sa, čistiť si zuby) a návyky správneho stolovania (jesť s pomocou aj samostatne, udržiavať čistotu pri jedle), – zachovať v pracovných a technických činnostiach návyky poriadku a čistoty (upratať po sebe, dávať si pozor na odev, atď.)
<p>Jemná motorika. Práca s rôznym materiálom. Pracovné techniky. Technická tvorivosť. Elementárne základy práce s počítačom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – zhotoviť s pomocou učiteľky výtvyry z rozmanitého materiálu, rôznymi technikami (strihať, lepiť, tvarovať materiál), – zhotoviť samostatne, aj s pomocou učiteľa výtvyry zo skladačiek a stavebníc z rôzneho materiálu postupne od väčších dielcov až po drobné dieliky podľa pokynov učiteľa
<p>Vizuomotorika. Grafomotorika. Základné grafické tvary.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – sedieť správne a dodržiavať sklon papiera pri kreslení na stole, – využívať koordináciu zraku a ruky (podľa druhu a stupňa postihnutia), – kresliť veľkými grafickými pohybmi, – kresliť uvoľnenou rukou, – držať správne grafický materiál, – znázorňovať samostatne aj s pomocou učiteľa graficky motivovaný pohyb vychádzajúci z ramenného kĺbu (kývanie, mletie, hojdanie, navíjanie), zápästia (vertikálne línie, horizontálne línie, krivky, slučky) a pohybu dlane a prstov (horný a dolný oblúk, lomená línia, vlnovka)

Kognitívna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Meno dieťaťa. Rodina a jej členovia. Postoje k členom rodiny.	<ul style="list-style-type: none"> – predstaviť sa menom (verbálne, alebo posunkom), – rozlíšiť a pomenovať (verbálne, alebo posunkom) členov rodiny, – zaujať postoj k členom rodiny a snažiť sa vyjadriť ho prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov
Orientácia v bezprostrednom okolí domova a špeciálnej materskej školy. Postoje k domovu.	<ul style="list-style-type: none"> – orientovať sa v tesnej blízkosti domova a školy, – zaujať postoj k svojmu domovu a snažiť sa vyjadriť ho prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov
Ľudské telo. Umelecké stvárnenie ľudskej postavy.	<ul style="list-style-type: none"> – poznať a určiť samostatne, alebo s pomocou učiteľa niektoré časti tela, – prejsť pozitívne postoje k svojmu telu a snažiť sa vyjadriť ich prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov, – aplikovať samostatne, alebo s pomocou učiteľa poznatky o svojom tele pri zobrazovaní a vytváraní ľudskej postavy (s uplatnením rôznych výtvarných a pracovných techník)
Zdravotný stav, postoje k zdraviu. Zásady ochrany vlastného zdravia. Možnosti poškodenia zdravia. Zdravé potraviny.	<ul style="list-style-type: none"> – jednoduchým spôsobom rozlíšiť stav zdravia a stav choroby, – dodržiavať zásady ochrany zdravia s pomocou dospelých, – zaujať pozitívne postoje k svojmu zdraviu i k zdraviu iných, – rozlíšiť príčiny možného nebezpečenstva a poškodenia zdravia pri zakázanej manipulácii s niektorými predmetmi, napr. s ostrými predmetmi, zápalkami, liekmi, chemikáliami, čistiacimi prostriedkami, elektrospotrebičmi, ale aj neznámymi prírodninami, – poznať, rozlíšiť a vyberať si zdravé potraviny
Bezpečnosť cestnej premávky.	<ul style="list-style-type: none"> – dodržiavať pravidlá cestnej premávky vzhľadom na bezpečnosť, pod vedením dospelého osoby, – prechádzať bezpečne cez cestu, pod vedením dospelého osoby

Sociálno-emocionálna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Komunikácia emócií. Vlastná jedinečnosť a jedinečnosť iných. Obhajovanie vlastného stanoviska v konflikte. Sebaregulácia. Rozhodovanie sa. Sebahodnotenie. Základné pravidlá kultúrneho správania.	<ul style="list-style-type: none"> - pozdraviť, poďakovať sa, verbálne, alebo gestami, posunkom, - komunikovať prijateľným spôsobom pozitívne a negatívne emócie a vyjadriť pocity, - vyjadriť súhlas, či nesúhlas - verbálne, gestami, - uplatňovať vlastné nápady so zreteľom na jedinečnosť iných detí v skupine, - obhajovať nenásilne vlastné stanovisko v prípade vzniku konfliktu,

Sociálno-emocionálna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
	<ul style="list-style-type: none"> - prejaviť sebareguláciu v hrách a iných aktivitách, konať s ohľadom na seba a druhých, - rozhodovať sa pre určitú činnosť, - hodnotiť svoje vlastné schopnosti v rôznych činnostiach, - uplatňovať a rešpektovať návyky kultúrneho správania a spoločenských pravidiel
<p>Kontakt v komunikácii. Počúvanie s porozumením. Pasívna a aktívna slovná zásoba. Zmysluplnosť rečového prejavu. Artikulácia hlások a hláskových skupín.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - reagovať na hlas a intonáciu dospelaj osoby, - poznať osobu podľa niektorých charakteristík (vlasý, vôňa...), - oboznamovať sa postupne a osvojovať si základy alternatívnej a augmentatívnej komunikácie, - nadviazať neverbálny a verbálny kontakt s inými deťmi a dospelými, - poznať svoje meno a meno svojho kamaráta, - počúvať s porozumením (podľa druhu a stupňa postihnutia), - rozširovať si pasívnu a aktívnu slovnú zásobu, - uplatniť aktívnu slovnú zásobu vzhľadom na obsahový kontext (verbálne, alebo posunkom), - naučiť ovládať sa svoj hlas, - vyslovovať niektoré hlásky, hláskové skupiny, - vedieť sa dorozumieť v kontakte s inými verbálnym a neverbálnym spôsobom

6.2 Obsah a špecifické ciele v tematickom okruhu ĽUDIA

Perceptuálno-motorická oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
<p>Pravidlá a spolupráca v hudobno-pohybových hrách. Súladi pohybu, hudby a textu hry.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dodržať pravidlá hudobno-pohybových hier (podľa druhu a stupňa postihnutia), - uplatňovať spoluprácu v skupinovej hudobno-pohybovej, - zladať pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre, - stvárniť hudobno-dramaticky textovú časť hry (podľa druhu a stupňa postihnutia)

Kognitívna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
<p>Ľudské činnosti a ich umelecké stváranie. Význam práce.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznať, rozmanité ľudské činnosti, - poznať a v hrách napodobniť prácu dospelých, - pochopiť význam práce na základe rozmanitých pracovných činností
<p>Farby, farebná rozmanitosť vo vlastných produktoch.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - priradiť, rozoznať farby na obklopujúcich reáliách (podľa druhu a stupňa postihnutia), - uplatňovať na základe vlastného pozorovania farebnú rozmanitosť vo výtvarných, pracovných i technických produktoch (podľa druhu a stupňa postihnutia)

Kognitívna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Priradovanie, triedenie, usporadúvanie predmetov podľa určitých kritérií. Rovinné (kruh, trojuholník, štvorec a obdĺžnik) a priestorové geometrické tvary (guľa, kocka, valec). Plošná a priestorová tvorivosť.	<ul style="list-style-type: none"> – priradiť, triediť a usporiadať predmety podľa určitých kritérií (farba, tvar, veľkosť), – poznať, rozlíšiť, priradiť, triediť a určiť niektoré rovinné geometrické tvary (podľa druhu a stupňa postihnutosť), – poznať, rozlíšiť, priradiť, triediť a určiť niektoré priestorové geometrické tvary,
Počúvanie s porozumením. Neslovné reakcie (pohyby, gestá, mimika). Pasívna a aktívna slovná zásoba v štátnom – slovenskom jazyku Spisovná podoba jazyka.	<ul style="list-style-type: none"> – počúvať s porozumením (podľa druhu a stupňa postihnutosť), – reagovať neverbálne na otázky a pokyny, – reagovať verbálne na jednoduché otázky jednoslovnou, alebo viacslovnou odpoveďou (podľa druhu a stupňa postihnutosť), – používať v hovorenej reči spisovnú podobu slovenského jazyka

Sociálno-emocionálna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Orientácia v emóciách iných osôb. Delenie, pomoc, obdarovanie. Riešenie konfliktov.	<ul style="list-style-type: none"> – rozlišovať pozitívne i negatívne emócie druhých osôb, – rozdeliť sa, obdarovať niekoho a pomôcť inému, – riešiť konflikt s iným dieťaťom/deťmi nenásilne
Otvorená komunikácia. Akceptácia názorovej odlišnosti.	<ul style="list-style-type: none"> – komunikovať otvorene bez bariér a predsudkov, – prijať v rozhovore s inými deťmi názorovú odlišnosť, – obhajovať prijateľným spôsobom svoje vlastné názory,
Rozmanitosť ľudských vlastností.	<ul style="list-style-type: none"> – rozlišovať pozitívne i negatívne charakterové vlastnosti ľudí v reálnych situáciách,

6.3 Obsah a špecifické ciele v tematickom okruhu PRÍRODA

Perceptuálno-motorická oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Pohyb v prírode. Umelá lokomócia. Otužovanie. Pohyb s rôznymi pomôckami. Špeciálne pohybové zručnosti a schopnosti (kĺzanie, bobovanie, hry s vodou, atď.).	<ul style="list-style-type: none"> – pohybovať sa v rôznom prostredí (sneh, ľad, voda) bez strachu, – otužovať sa prostredníctvom vody, snehu, vetra, slnka, – modifikovať pohyb v zmenených podmienkach alebo v problémových situáciách, – pohybovať sa rôznymi spôsobmi medzi prírodnými alebo umelými prekážkami, – využívať na pohyb rôzne pomôcky, – zvládnuť na elementárnej úrovni pohybové zručnosti a schopnosti, – zvládnuť vychádzku do blízkeho okolia
Výtvarná, pracovná a technická tvorivosť.	<ul style="list-style-type: none"> – prejavíť zručnosti a praktickú tvorivosť pri vytváraní produktov z prírodných prostredníctvom využitia rôznych pracovných a výtvarných techník

Kognitívna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Ročné obdobia. Význam prírodného prostredia.	<ul style="list-style-type: none"> – rozlíšiť samostatne, alebo s pomocou učiteľa podľa typických znakov ročné obdobia, – poznať význam prírodného prostredia
Zvieratá a živočíchy. Domáce zvieratá.	<ul style="list-style-type: none"> – poznať, niektoré domáce, lesné a exotické zvieratá, vtáky a voľne žijúce živočíchy, – zaujať pozitívne postoje k zvieracej ríši, – poznať nebezpečenstvo vyplývajúce z dotýkania sa neznámych zvierat
Kvety. Starostlivosť o rastliny. Stromy a kríky.	<ul style="list-style-type: none"> – poznať niektoré rastliny (podľa druhu a stupňa postihnutia), – uvedomiť si význam starostlivosti o rastliny, – poznať a rozlíšiť stromy a kríky,
Počasie.	<ul style="list-style-type: none"> – Poznať a rozlíšiť prírodné javy ovplyvnené počasím

Sociálno-emocionálna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Krásy prírody. Hodnotenie prírodného prostredia. Ochranárske postoje k prírode.	<ul style="list-style-type: none"> – vnímať krásu prírody, jej čaro a jedinečnosť, – pozorovať prírodné prostredie (podľa druhu a stupňa postihnutia), – prejaviť vzťah k prírodnému prostrediu a stvárniť ho prostredníctvom rôznych umeleckých výrazových prostriedkov (podľa druhu a stupňa postihnutia), – uplatniť prakticky návyky starostlivosti o prírodu (nezahadzovať odpady, hrabať lístie, polievať kvety)

6.4 Obsah a špecifické ciele v tematickom okruhu KULTÚRA

Perceptuálno-motorická oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Rytmizácia hrou na telo pri postojoch, chôdzi, behu. Reakcie na zmenu tempa hudby. Pohybové stvárnienie charakteru hudby. Tanec a pohybová improvizácia.	<ul style="list-style-type: none"> – rytmizovať samostatne aj s pomocou učiteľa hrou na telo 2/4 takt pri rôznych postojoch, chôdzi, behu, – vedieť reagovať na zmenu tempa hudobného sprievodu, – vyjadriť náladu piesne a hudby prirodzeným pohybom, – uplatňovať tanečné prvky (cvalové poskoky, poskočný krok, otočky, úklony, – uplatňovať získané schopnosti v pohybovej improvizácii podľa hudby

Kognitívna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Hračky a predmety.	<ul style="list-style-type: none"> - vnímať rôznorodosť hračiek a predmetov vo svojom okolí, - vnímať a rozoznať, že hračky a predmety sú z rôzneho materiálu, ktorý má rôzny povrch, tvar, farbu, veľkosť
Časové vzťahy.	<ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa v časových vzťahoch jedného dňa, týždňa a roka v spojení s konkrétnymi činnosťami,
Kultúrne dedičstvo, sviatky a ich oslavy. Umelecké stvárnenie prežívania sviatkov.	<ul style="list-style-type: none"> - zapojiť sa aktívne do prípravy osláv sviatkov a spoločenských udalostí vrátane udržiavania ľudových tradícií, - vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami zážitky z osláv sviatkov
Rozmanitosť sveta. Umelecké stvárnenie dojmov z pozorovania sveta.	<ul style="list-style-type: none"> - overiť si z detských kníh, leporel a iných médií, že svet je rozmanitý, - vyjadriť samostatne alebo s pomocou učiteľa rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami pocity, dojmy z pozorovania sveta

Sociálno-emocionálna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Emocionalita v hre. Sociabilita v hre. Rôznorodosť hier. Tvorivosť v hre. Realizácia a hodnotenie hry.	<ul style="list-style-type: none"> - prejavovať radosť z hry, - zapojiť sa do skupinovej hry a vedieť spolupracovať v nej, - začať, rozvíjať a dokončiť hru, - uplatňovať tvorivosť v hre, - realizovať a hodnotiť hru
Rytmizácia riekaniek a piesní. Spev piesní. Vyjadrenie charakteru piesne na detských hudobných nástrojoch Hudobná tvorivosť. Počúvanie piesní a hudby.	<ul style="list-style-type: none"> - rytmizovať samostatne alebo s pomocou učiteľa ľudové riekanky a detské ľudové a umelé piesne hrou na tele alebo prostredníctvom Orffovho inštrumentára, - spievať s radosťou, - vyjadriť samostatne, alebo s pomocou učiteľa charakter piesne hrou na detských hudobných nástrojoch, - počúvať detské hudobné skladby s citovým angažovaním, - použiť v hrách riekanky s rôznou tematikou
Experimentovanie s farbami. Výtvarná tvorivosť. Kreslenie, maľovanie, modelovanie. Výtvarné techniky. Plošné a priestorové výtvarné stvárňovanie. Kompozičné celky. Hodnotiace postoje k umeleckým dielam.	<ul style="list-style-type: none"> - experimentovať s vlastnosťami farieb a uplatňovať ich tvorivé variácie, - pokryť celú plochu rozmanitými farbami, - kresliť, maľovať, modelovať v rôznych polohách (ľah, kľak, stoj, sed), - kresliť, maľovať, modelovať podľa predlohy a vlastnej fantázie a na tému, - kresliť, maľovať, modelovať rôznymi technikami, tvorivo a s použitím rôzneho materiálu, - kresliť, maľovať, modelovať, plošne a priestorovo zobrazovať ľudskú a zvieraciu postavu, - používať rôzne výtvarné techniky, - vnímať a pozorovať krásu umeleckých diel
Knihy, písmená a číslice.	<ul style="list-style-type: none"> - prejavíť záujem o knihy, orientovať sa v knihách,

Sociálno-emocionálna oblasť	
Obsah	Špecifické ciele
Detská, ľudová a autorská poézia a próza. Prednes literárnych útvarov. Voľná reprodukcia literárnych textov. Literárno-dramatická tvorivosť. Umelecké stvárnenie obsahu literárnych a dramatických diel.	<ul style="list-style-type: none"> - počúvať s porozumením detskú ľudovú a autorskú poéziu, rozprávky a príbehy - vnímať s citovým zaangažovaním bábkové divadlo a iné detské divadlo, - snažiť sa zapamätať si a podľa možností a schopností prednášať riekanky, hádanky, vyčítanky, krátke detské básne, - podľa možností a schopností reprodukovať krátke ľudové a autorské rozprávky a príbehy, - vyjadriť rôznymi umeleckými výrazovými prostriedkami (výtvarne, hudobne, dramaticky, hudobno-dramaticky) pocity a dojmy z rozprávok, príbehov a divadla

7. Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky. V závislosti od druhu a stupňa postihnutia sluchu a zraku, môže byť primárnou komunikačnou formou aj posunkový jazyk, resp. komunikácia modifikovaná pre potreby osôb s poruchami sluchu a zraku.

8. Organizačné usporiadanie denných činností v špeciálnej materskej škole

Denný poriadok je norma, v ktorej sú usporiadané denné činnosti pravidelne sa opakujúce v konkrétnej špeciálnej materskej škole. Má umožňovať reagovať na potreby a záujmy detí. Pri jeho zostavovaní je potrebné dbať na to, aby poskytol priestor na pokojný, bezpečný a aktívny pobyt dieťaťa v špeciálnej materskej škole.

Pri usporiadaní denných činností sa

- zabezpečuje vyvážené striedanie činností (optimálny biorytmus, bezstresové prostredie),
- dodržiavajú zásady zdravej životosprávy (zdravý životný štýl),
- vytvára časový priestor na hru a učenie,
- dodržiava pevne stanovený čas na činnosti zabezpečujúce životosprávu,

V dennom poriadku sa striedajú

- hry a hrové činnosti,
- pohybové a relaxačné cvičenia,
- pobyt vonku,
- odpočinok,
- činnosti zabezpečujúce životosprávu (osobná hygiena, stravovanie, stolovanie),
- individuálna logopedická intervencia (podľa odporúčania logopéda),
- špeciálne cvičenia,
- rehabilitačná starostlivosť.

Hry a hrové činnosti sú spontánne alebo učiteľkou navodzované hry a hrové aktivity detí. Súčasťou hier a hrových aktivít sú aj vopred plánované edukačné aktivity. Hry a hrové činnosti sa môžu v rámci zostavovania denného poriadku zaradiť aj 2 – 3 krát v dopoludňajších a odpoľudňajších hodinách.

Pohybové a relaxačné cvičenia obsahujú zdravotné cviky, relaxačné a dychové cvičenia. Realizujú sa každý deň v určitom čase, s dodržiavaním psychohygienických zásad (pred

jedlom, vo vyvetranej miestnosti, prípadne vonku). Tvoria súčasť denného poriadku, patria k vopred plánovaným aktivitám.

Pobyt vonku obsahuje pohybové aktivity detí, vychádzky, edukačné aktivity. V záujme zdravého psychosomatického rozvoja dieťaťa sa neodporúča vynechať pobyt vonku. Realizuje sa každý deň. Výnimkou, kedy sa nemusí uskutočniť, sú nepriaznivé klimatické podmienky, silný nárazový vietor, silný mráz, dážď). V jarných a letných mesiacoch sa pobyt vonku upravuje vzhľadom na intenzitu slnečného žiarenia a zaraďuje sa 2 krát počas dňa, v dopoludňajších i odopoludňajších hodinách.

Odpočinok sa realizuje každý deň, najviac dve hodiny.

Činnosti zabezpečujúce životosprávu sa realizujú v pevne stanovenom čase. Odporúča sa dodržať trojhodinový interval medzi podávaním jedla. Čas podávania jedla sa stanovuje podľa podmienok prevádzky špeciálnej materskej školy.

Individuálna logopedická intervencia sa realizuje pod vedením špeciálneho pedagóga – logopéda ktoré dieťa externe navštevuje a ten určí rozsah a periódu návštev, podľa daných zmyslových a mentálnych možností dieťaťa. Ak sú na škole vytvorené podmienky, realizuje sa 3 krát týždenne v dopoludňajších hodinách.

Špeciálne cvičenia, ktoré sú zamerané na rozvíjanie zmyslového vnímania (rozvoj zrakového, hmatového, sluchového vnímania, koordinácie oko – ruka, rozvoj jemnej a hrubej motoriky, rozvoj komunikačných schopností, grafomotorické cvičenia) hluchoslepých detí, sa realizuje denne v dopoludňajších i odopoludňajších hodinách.

Rehabilitačná starostlivosť (ak sú vytvorené podmienky na škole) sa realizuje denne v dopoludňajších hodinách, vykonáva ho diplomovaný fyzioterapeut.

Všetky organizačné formy denného poriadku sú po pedagogicko-psychologickej stránke rovnocenné. Majú vplyv na rozvoj osobností hluchoslepeho dieťaťa vo všetkých vzdelávacích oblastiach, a preto ich pedagogicky usmerňujú kvalifikovaní špeciálni pedagógovia predprimárneho vzdelávania.

9. Organizačná forma predprimárneho vzdelávania

Predprimárne vzdelávanie hluchoslepých detí sa uskutočňuje formou

- celodenného niekoľkoročného predškolského vzdelávania,
- poldenného zaškolenia v rozsahu štyroch hodín denne v dopoludňajšom čase,
- adaptačného pobytu v rozsahu troch mesiacov.

Predškolské vzdelávanie sa realizuje prostredníctvom organizačnej formy – edukačnej aktivity.

Edukačná aktivita je navodená učiteľom. Je to cieľavedomá, systematická, zmysluplná, konkrétna výchovno-vzdelávacia činnosť. Edukačná aktivita je organickou súčasťou denného poriadku. Zastúpené je v nej spontánne – situačné učenie a na základe vhodnej a účinnej motivácie aj cieľavedomé, zámerné – intencionálne učenie. V edukačnej aktivite učiteľ v primeranej miere využíva situačné rozhodovanie, ktoré znamená schopnosť pohotovo reagovať na potreby a záujmy detí ako aj na ich rozdielnu kombináciu postihnutí a dosiahnutí úroveň vývinu. Situačné rozhodovanie môže učiteľ nenásilne využiť aj v iných organizačných formách denného poriadku, napr. v hrách a hrových činnostiach, alebo na pobyte vonku. Učiteľ sa rozhodne reagovať na pedagogické situácie a na základe vlastného improvizáčného umenia vyťaží z týchto situácií čo najviac na rozvíjanie osobnosti hluchoslepých detí, v niektorej oblasti rozvoja (perceptuálno-motorickej, kognitívnej, sociálno-emocionálnej), alebo vo všetkých súbežne.

V edukačnej aktivite sa učiteľ usiluje uplatňovať všetky zásady, najmä zásadu cieľavedomosti, individuálneho prístupu, názornosti, postupnosti, primeranosti, orientácie na kladné črty postihnutého dieťaťa.

Výchovno-vzdelávacie požiadavky majú byť stanovené mierne nad hranicou rozvojových možností detí tak, aby ich mohli deti splniť, aby učenie pociťovali ako odmenu za vynaložené úsilie a boli motivované k ďalšiemu učeniu.

Časové trvanie edukačnej aktivity má rešpektovať potreby hluchoslepeho dieťaťa, možnú dĺžku udržania pozornosti detí vzhľadom na vývinové osobitosti, druh a stupeň zmyslového a sekundárne pridruženého mentálneho postihnutia dieťaťa a zákonitostí psychohygieny. Edukačná aktivita nesmie deti preťažovať.

Výchovno-vzdelávacia činnosť v špeciálnej materskej škole zahŕňa rozmanité pedagogické situácie

- spontánne hrové činnosti detí,
- pedagógom plánované, priamo riadené aktivity, hry a hrové činnosti,
- pedagógom plánované, nepriamo riadené aktivity, hry a hrové činnosti.

Učiteľ v rámci svojich kompetencií riadi pedagogický proces prostredníctvom súboru dynamických, vzájomne súvisiacich výchovno-vzdelávacích činností, ktoré sa striedajú. Nie je vylúčená zmena ich poradia.

Tvorba ich

- pozorovanie (ako metóda pedagogického diagnostikovania),
- facilitovanie,
- situačné rozhodovanie,
- riadenie činnosti, vrátane spoluúčasti detí na riadení činnosti.

Edukačná aktivita sa realizuje

- v priebehu hier a hrových činností,
- ako samostatná organizačná forma dňa,
- v rámci pobytu vonku.

Edukačná aktivita sa realizuje prostredníctvom nasledovných foriem práce:

- v skupine detí,
- frontálne, súčasne so všetkými deťmi,
- individuálne.

Plánovanie výchovno-vzdelávacej činnosti je úplne v kompetencii učiteľa. Spôsob, rozsah a časové trvanie plánov výchovno-vzdelávacej činnosti si určí každá špeciálna materská škola na prvej pedagogickej rade.

Súčasťou každého plánu výchovno-vzdelávacej činnosti sú špecifické ciele. Ostatné súčasti plánov budú závisieť od rozhodnutia učiteľa, keďže plány sú pomôckou, pracovným materiálom.

10. Povinné personálne zabezpečenie

Realizácia štátneho vzdelávacieho programu vo výchovno-vzdelávacom procese si vyžaduje zodpovedajúce personálne podmienky, ktoré zabezpečia efektívnosť vzdelávania a vytváranie spolupracujúcich sociálnych vzťahov medzi účastníkmi procesu vzdelávania. Ide o nasledujúce cieľové podmienky, ku ktorým majú školy smerovať:

- Výchovno-vzdelávací proces na vyučovaní zabezpečujú v triede s počtom detí 4, dvaja učitelia a dvaja vychovávatelia súčasne, nakoľko každý žiak pracuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu.
- Je potrebné, aby v škole pre hluchoslepe deti pracoval zdravotnícky pracovník (sanitár) a rehabilitačný pracovník.

Výchovno-vzdelávaciu činnosť v špeciálnej materskej škole pre hluchoslepé deti vykonávajú

- špeciálni pedagógovia predprimárneho vzdelávania, ktorí spĺňajú podmienky odbornej a pedagogickej spôsobilosti v súlade s platnou legislatívou,
- asistent učiteľa,
- logopéd,
- fyzioterapeut – rehabilitačný zamestnanec (na zabezpečenie rehabilitačnej činnosti),
- pomocné vychovávateľky
- sanitár (pri prebaľovaní detí).

11. Materiálno – technické a priestorové zabezpečenie

Prostredie špeciálnej materskej školy môže pozitívne ovplyvňovať osobnosť dieťaťa len vtedy, keď dokáže v plnej miere uspokojovať psychické, citové a telesné potreby.

Mikroklíma prostredia špeciálnej materskej školy vplýva na pocit pohody a výkonnosť pri pohybe, hre, učení a práci.

Pre prostredie špeciálnej materskej školy, výber zariadenia, nábytku platia bezpečnostné a hygienické normy.

Prostredie má spĺňať estetické a emocionálne kvality. Má byť útulné, príjemné a harmonické.

Deti spoločne s učiteľom sa starajú o jeho poriadok a estetickú úpravu.

Prostredie úzko súvisí s cieľmi špeciálnej materskej školy, výchovno-vzdelávacou činnosťou, obsahom výchovy a vzdelávania, s učením sa dieťaťa.

Voľne, pre deti viditeľné a dostupné pomôcky sú súčasťou materiálneho vybavenia.

K štandardnému vybaveniu špeciálnych materských škôl patria hračky. Ich výberu, kvalite a veku primeranosti je potrebné venovať zvýšenú pozornosť.

Súčasťou materiálno – technického vybavenia špeciálnej materskej školy je

- detská a odborná literatúra,
- učebné pomôcky,
- kompenzačné pomôcky,
- telovýchovné náradie a náčinie,
- hudobné nástroje,
- didaktická a audiovizuálna technika,
- výpočtová technika,
- vytvorené kútiky na arteterapiu, muzikoterapiu, relaxáciu,
- suchý bazén,
- prebaľovacie pulty,
- bezbariérový prístup,
- schodolez.

Priestorové vybavenie

1. Logopedické pracovisko s programovým vybavením a didaktickými pomôckami.
2. Triedy, spálne, jedáleň, školský dvor, záhrada.
3. Rehabilitačná miestnosť s vybavením.
4. Tvorivé dielne s vybavením.
5. Terapeutická miestnosť (na arteterapiu, dramatoterapiu, muzikoterapiu, fyzioterapiu, orofaciálnu terapiu).

Podmienkou plnenia školského vzdelávacieho programu je dostatočné vybavenie spotrebným materiálom na pracovné, grafomotorické a výtvarné činnosti.

Základným nábytkom pre deti sú stoly a stoličky. Stolíky musia byť umiestnené vo svetlej časti miestnosti so správnym dopadom svetla. Rozmiestnenie nábytku musí rešpektovať

potrebu detí mať dostatok priestoru na hry, pohybové a relaxačné cvičenia a odpočinok. Nábytok triedy má rešpektovať antropometrické požiadavky (jeho výška, veľkosť má zodpovedať veľkosti detí). Zariadenie má byť čo najjednoduchšie, prispôsobené počtu detí, má byť vyhotovené z prírodných materiálov, voskované alebo morené ekologickými prípravkami, aby neškodilo zdraviu detí, má byť bezpečné a má rozvíjať estetické cítenie detí. Ležadlá musia byť pružné, dostatočne pevné a stabilné, dobre tepelne izolované, ľahko prenosné a skladateľné.

Usporiadanie triedy by malo

- umožniť komunikáciu pri spoločných činnostiach v hrových skupinách,
- uľahčiť dieťaťu voľný kontakt s najbližším okolím,
- uľahčiť dieťaťu prístup k hračkám a pomôckam,
- umožniť dieťaťu vytvárať hrové prostredie podľa vlastného zámeru,
- byť bezpečné, hygienické a funkčné,
- umožňovať dodržiavanie vopred stanovených pravidiel učiteľmi pri ukladaní hračiek a pri manipulácii s predmetmi, učebnými pomôckami.

Vo vnútornom prostredí triedy je potrebné vymedziť

- a) voľný priestor pre spoločné aktivity a pohybové hry,
- b) priestor pre hry a pracovné aktivity (hrové a pracovné kútiky).

Hrové a pracovné kútiky sa umiestňujú v priestore, ktorý je vybavený účelovo a slúži na spontánne hry detí a učiteľom plánovaných a riadenú výchovno-vzdelávaciu činnosť. O tematickom zameraní hrových kútikov a ich obmieňaní rozhoduje učiteľ.

Exteriér zahŕňa celkový ráz krajiny, v ktorej dieťa žije, architektúru, a pod. Záleží aj od geografických podmienok, kultúrnych zvykov, sociálnych faktorov.

Areál špeciálnej materskej školy tvoria ihriská (preliezačky, pieskovisko, hojdačky), záhrada (so záhradným nábytkom), spevnené plochy. Oplotenie záhrady je nevyhnutné z bezpečnostných a hygienických dôvodov.

12. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelaní

Podľa zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý možno aplikovať na podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní, zriaďovateľ a riaditeľ špeciálnej materskej školy je povinný starať sa o bezpečnosť a ochranu zdravia detí a všetkých dospelých osôb, ktoré sa nachádzajú s jeho vedomím na jeho pracovisku a v jeho priestoroch. Špeciálne materské školy sú pri výchove a vzdelávaní, pri činnostiach priamo súvisiacich s výchovou a vzdelávaním a pri poskytovaní služieb povinné

- prihliadať na základné fyziologické potreby hluchoslepých detí
- vytvárať podmienky na zdravý vývin detí a na predchádzanie sociálno-patologických javov,
- zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia detí,
- poskytnúť nevyhnutné informácie na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí,
- viesť evidenciu registrovaných školských úrazov detí, ku ktorým došlo počas výchovno-vzdelávacej činnosti alebo pri činnostiach organizovaných špeciálnou materskou školou.

Problematika zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia je aj integrálnou súčasťou obsahu výchovy a vzdelávania hluchoslepých detí v špeciálnych materských školách. Deti sa prostredníctvom tohto obsahu učia chrániť si svoje zdravie aj zdravie iných a riešiť na elementárnej úrovni situácie ohrozujúce zdravie.

13. Zásady a podmienky na vypracovanie školských vzdelávacích programov

Zásady a podmienky na vypracovanie školských vzdelávacích programov v špeciálnych materských školách sú tie isté ako pre vypracovanie školských vzdelávacích programov, ktoré sú uvedené v Štátnom vzdelávacom programe ISCED 0 – predprimárne vzdelávanie s prihliadnutím na individuálne schopnosti a špecifiká výchovy a vzdelávania hluchoslepých detí.